

Kvinner og menn har like sjanser

Foto: iStock.com

Nåloyene er smale for dem som vil få høyere stillinger ved universiteter og høyskoler, men det er ikke kjønn som avgjør hvem som kommer seg gjennom, viser ny rapport, skriver forskerforum.no.

– Når vi sammenligner kvinner og menn, født i samme år, som jobber i samme fagfelt og i samme type arbeidssted, i samme tidsrom, er sannsynligheten relativt jevn for at de gjør et karrierehopp, sier forskningsleder Nicoline Frølich i Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU).

NIFU har sett på de «kritiske overgangene», fra stipendiat til postdoktor eller førsteamanuensis og videre fra førsteamanuensis til professor.

Kvinner er i flertall som doktorgradskandidater og postdoktorer, men i mindretall i høyere stillinger. Nå har NIFU sett på dem som ikke faller fra eller stopper opp, men som klatrer i systemet. For dem er ikke kjønn en statistisk relevant faktor, viser analysen, med unntak av én av overgangene, den fra førsteamanuensis til professor.

«Analysene våre viser ingen klar kjønnsforskjell hverken i sannsynligheten for at stipendiater blir henholdsvis postdoktorer og førsteamanuenser, eller for at postdoktorer blir førsteamanuenser», skriver NIFU-forskerne i rapporten.

Det er altså andre faktorer som forklarer. For eksempel er det flere stipendiater i medisinske fag som blir postdoktor enn det er i humaniora og samfunnsfag. Stipendiater på statlige høyskoler blir sjeldnere postdoktor og oftere førsteamanuensis, og de som går rett fra doktorgrad til førsteamanuensis, har oftere vært førstelektor eller postdoktor før.

Rundt to av tre professorer er menn. Det er fire prosentpoeng mer sannsynlig at

menn blir professor enn at kvinner blir det, og sannsynligheten for at kvinner blir professor er enda lavere i realfagene. I de medisinske fagene har kvinner og menn lik sannsynlighet for å bli professor.

Kilde: *Attraktive akademiske karrierer?*

Søking, rekruttering og mobilitet i UH-sektoren

NIFU-rapport 10:2019. Oppdragsgiver: Kunnskapsdepartementet

Mest jobbdriking blant forskere

Foto: iStock.com

Ansatte i forskningssektoren toppe Helsedirektoratets liste over drikking av alkohol i jobbsammenheng, skriver forskerforum.no.

– Blant bransjene vi har undersøkt, er andelen personer som oppgir at de drikker sammen med kolleger i arbeidstiden, høyest blant forskere. En relativt høy andel forskere svarer også at de drikker med kolleger etter arbeidstid, sier Inger Synnøve Moan, seniorforsker ved Folkehelseinstituttet.

Undersøkelsen ble først ble omtalt i Aftenposten, og viser at 21 prosent av de ansatte i forskningssektoren har drukket alkohol i arbeidstiden, mot for eksempel tre prosent av ansatte i barnehageyrker eller helse- og omsorgsyrker. Gjennomsnittet er åtte prosent. Moan sier at drikkingen vanligvis skjer i forbindelse med feiring og arrangementer.

Grunnen til at forskning utmerker seg på denne statistikken, kan til dels skyldes at akademia har en ganske fri arbeidskultur, tror hun.

– Man kan tenke seg at fleksibilitet i arbeidstid og arbeidsoppgaver muliggjør denne typen atferd, sier Moan.

Ved Universitetet i Oslo jobber bedriftssykepleier Trine Evensen med alkohol- og

rusproblematikk som bedriftshelsetjenestens Akan-ansvarlig. Hun tror ikke at rusmisbruk oppstår fordi de tilsatte har tilgang til alkohol og rusmidler på arbeidsplassen, men heller at folk har rusproblemer i utgangspunktet, og at friheten man ofte har i akademiske yrker, gjør det mulig å fortsette.

Vitenskapelig ansatte har større grad av frihet i arbeidshverdagen, med en del reisevirksomhet, seminarer og kurs, og det kan viske ut skillet mellom arbeid og fritid. Det kan igjen gi muligheter til å konsumere alkohol på en slik måte at det går ut over arbeidshverdagen, sier hun.

Fagleder Camilla Bakkeng i Akan sentralt sier at Folkehelseinstituttets undersøkelse bekrefter mye av den erfaringen hun og andre kolleger i Akan har med akademia.

– Akademikermiljøer er litt vanskeligere å nå med budskapet om forebygging. Vi blir ofte møtt med at «dette har ikke vært et problem hos oss, så hvorfor skal vi fokusere på det». Det er en skepsis til å gå inn i det man opplever som en privatsfære og ikke arbeidsplassens anliggende, sier hun.

Kilde: *Undersøkelse om alkohol og arbeidsliv, gjennomført blant norske arbeidstakere i 2015, 2016, 2017 og 2018 av Kantar TNS på oppdrag fra avdeling for rusmidler og tobakk ved Folkehelseinstituttet. Utvalget består av 4417 norske arbeidstakere i alderen 20–69 år.*

Ny generalsekretær i Akademikerne

Foto: Privat

Bengt Holmen (50) tiltrer stillingen som generalsekretær i Akademikerne i slutten september, etter Olav Ulleren.

Holmen kommer fra Forsvarsdepartementet, der han er avdelingsdirektør med ansvar for strategisk personell- og kompetansepolitikk i forsvarssektoren.

– Jeg ser virkelig frem til å ta fatt på

oppgavene som tilligger jobben sammen med leder av Akademikerne, styret, medlemsforeningene, og ikke minst mine nye kolleger i administrasjonen, sier Holmen, ifølge pressemeldingen fra Akademikerne.

Forut for jobben i Forsvarsdepartementet var Holmen konstituert leder og nestleder i internasjonal avdeling på Stortinget, og arbeidet som komitesekretær i blant annet Utenriks- og forsvarskomiteen. Han har erfaring fra internasjonalt arbeid for FN og OSSE, som regionsjef for Norsk Folkehjelp og fra forskning, ved Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI).

– Jeg har i hele min utdanning og yrkesliv vært samfunnspolitisk engasjert. Å få arbeide for Akademikerne gir en enestående mulighet i å bidra til en positiv utvikling av vårt arbeidsliv og samfunnsutvikling, sier Holmen.

Holmen har hovedfag i sammenlignende politikk fra Universitetet i Bergen. Han har nylig tatt seniorkurset til NATO Defence College, som tilsvarer Forsvarets høyskole.

D-vitamin forebygger emaljefeil

Foto: Kay Images.

Forskere oppfordrer myndigheter til å gå gjennom sine anbefalinger til gravide, etter en studie som viser at høy dose D-vitamin forebygger emaljefeil hos barn, skriver forskning.no.

Studien, som er utført av forskere fra Copenhagen Prospective Studies on Asthma in Childhood (COPSAC), har funnet

en sammenheng mellom et høyt D-vitamin-tilskudd under graviditeten og nedsatt risiko for emaljefeil hos barn.

Studien er nylig publisert i tidsskriftet JAMA Pediatrics, og viser at barn av mødre som under graviditeten har fått en høy dose D-vitamin, har nesten 50 prosent lavere risiko for emaljefeil, sammenlignet dagens anbefalte dose.

Forskerne har siden 2010 fulgt en gruppe på 623 gravide kvinner – opprinnelig for å undersøke hvilke effekter D-vitamin har på astma hos barn.

Halvparten av kvinnene fikk et daglig D-vitamin-tilskudd på 400 enheter (IE), som er den dosen både norske og danske helsemyndigheter anbefaler, mens den andre halvparten fikk et tilskudd på 2 800 enheter.

Ved senere studier av barnas tenner, seks år etter fødselen, er forskerne kommet fram til at: 44 av 160 (28 prosent) av barna i lavdosegruppen har emaljefeil. Det samme gjelder 26 av 172 (15 prosent) av barna i høydosegruppen.

Det er første gang forskere har sett på sammenhengen mellom D-vitamin og emaljefeil, og resultatet kom som en overraskelse. Professor Hans Bisgaard, som leder forskningsenheten COPSAC, og som sammen med doktorgradsstudent Pia Elisabeth Nørrisgaard er en av hovedforskerne sier:

– Effekten vi har sett, er større enn det vi hadde turt å håpe på. En halvering er sjelden i slike studier, og det kan få en betydelig folkehelseeffekt, forteller han.

Louise Bjørkholt Andersen, som er lege ved danske Herlev Hospital og tidligere har forsket på konsekvensene av mangel på D-vitamin under graviditeten, er også positivt innstilt til den nye studien:

–Kohorten er ikke veldig stor, men siden studien er en randomisert klinisk studie, har resultatene likevel stor validitet, og det tyder på at det er snakk om en årsakssammenheng, sier hun.

Hans Bisgaard oppfordrer danske helsemyndigheter til å endre sine anbefalinger, men helsemyndighetene er som regel forsiktige med å gjøre det.

– Grunnen til at de ikke anbefaler det, er oppfatninger om at en høy dose D-vitamin kan føre til bivirkninger, blant annet nyresvikt. Men det er helt ubegrunnet og stammer fra dyreforsøk, sier Bisgaard. Han legger dessuten vekt på at det i de tilfellene der man har sett bivirkninger, har vært snakk om mye større doser av D-vitamin enn det som er brukt i den nye studien.

Den nye studien viser også at en høy dose D-vitamin kan bidra til å beskytte barn mot astma og beinskjørhet.

– Det er fascinerende at et vitamin-tilskudd under graviditeten kan ha effekt i tre ulike organsystemer hos barna, sier Hans Bisgaard.

– Det er helt nytt at man allerede i fostertilstanden kan påvirke helsen hos barn ved hjelp av vitamin-tilskudd, sier han.

Videnskab.dk har kontaktet den danske Sundhedsstyrelsen for å få en kommentar

Overlege Christine Brot svarer at Sundhedsstyrelsen bygger anbefalingene sine på en samlet vurdering av forskningen på området. Det er derfor ikke nok med en enkelt studie for å endre på anbefalingene. Det krever flere store studier som peker i samme retning.

Kilde: P.E. Nørrisgaard mfl: «Association of High-Dose Vitamin D Supplementation During Pregnancy With the Risk of Enamel Defects In Offspring», JAMA Pediatrics (2019), DOI: 10.1001/jamapediatrics.2019.2545 Sammen drag © Videnskab.dk. Oversatt av Lars Nygaard for forskning.no.